

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб та припинення діяльності гірничих підприємств, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»

1. Мета

Проект Закону України підготовлено на виконання завдання, визначеного кроком 388 Плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276 та пунктом 194 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX, з метою приведення положень Гірничого закону України (далі – Закон) у відповідність до законодавства. Метою прийняття запропонованого проекту Закону є:

- вдосконалення порядку реалізації проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт);
- чітке визначення джерел фінансувань державних аварійно-рятувальних служб;
- встановлення однакових соціальних гарантій працівникам діючих вугледобувних підприємств при зміні форми власності гірничого підприємства, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проектом Закону України пропонується внести зміни до Закону, зокрема до:

1) статті 16 Закону, враховуючи незначний вплив на довкілля реалізації проектів з технічного переоснащення прохідницьких, очисних вибоїв (діючих та нових), що забезпечує підвищення їх техніко-економічних показників, реконструкції (відновлення) промислових будівель і споруд гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), що є плановою діяльністю, з метою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пропонується зазначити, що така діяльність не потребує здійснення оцінку впливу на довкілля, що відповідає Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;

2) положеннями статті 29 Закону, визначено, що усі гірничі підприємства незалежно від форми власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації обслуговуються державними воєнізованими аварійно-рятувальними службами (формуваннями), які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів гірничих підприємств, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Фактично, Законом передбачено право подвійного (перехресного) фінансування аварійно-рятувальних служб, що суперечить положенням Кодексу цивільного захисту, який є основним нормативно-правовим актом, який регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту.

Пропонується привести положення Гірничого Закону України, в частині фінансування аварійно-рятувальних служб, до вимог статті 23 Кодексу цивільного захисту України з чітким визначенням джерел фінансування.

Виходячи із специфіки умов праці шахтарів, які працюють (працювали) на гірничих підприємствах, Законом передбачений цілий ряд компенсаційних механізмів для забезпечення соціальної захищеності працівників вугільної галузі, основним з яких є безоплатне надання вугілля на побутові потреби у визначеному законодавством розмірі.

Але на сьогодні на законодавчому рівні не чітко врегульований порядок безоплатного забезпечення вугіллям на побутові потреби при зміні форми власності гірничого підприємства або передачі гірничого підприємства в оренду (концесію), а також у разі ліквідації, консервації гірничого підприємства або припинення гірничим підприємством здійснення діяльності з видобутку вугілля. У зв'язку з цим виникла необхідність внесення відповідних змін до Закону з метою врегулювання порушеної проблеми.

3. Основні положення акта

Проектом Закону передбачено:

- доповнити статтю 16 Закону частиною другою у якій зазначити, що реалізація проектів з технічного переоснащення вибоїв (діючих та нових), що забезпечує підвищення їх техніко-економічних показників, будівництво, реконструкція (відновлення) промислових будівель і споруд гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт) що є плановою діяльністю, що не справляє значного впливу на довкілля з метою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється без оцінки впливу на довкілля;
- внести зміни в частину другу статті 29 Закону щодо приведення її положень до вимог статті 23 Кодексу цивільного захисту України;
- внесення змін до статі 43 Закону в частині закріплення прав на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби категорій працівників, при зміні форми власності гірничого підприємства або передачі/повернення гірничого підприємства в оренду (концесію) при здійсненні діяльності з видобутку вугілля.

4. Правові аспекти

У даній сфері правового регулювання діє:

Кодексу цивільного захисту України;

Гірничий закон України;

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».

Реалізація законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття даного проекту Закону не потребує додаткових витрат коштів з Державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Не проводились публічні консультації щодо проекту акта відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3.11.2010 № 996.

Реалізація положень проекту Закону не матиме вплив на ключові інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами, суб'єктів господарювання.

Проект Закону не стосується соціально-трудової сфери, питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громадян, місцевого та регіонального розвитку.

Листом від 28.09.2021 № 26/1.2-8.3-15462 законопроект направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення моніторингу щодо виявлення в положеннях акту факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень (вх. НАЗК від 29.09.2021 № 74949/0/03-21).

7. Оцінка відповідності

У проекті Закону відсутні положень, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту Закону дозволить:

- врегулювати вимоги до реалізації проектів щодо оцінки впливу на довкілля проектів з технічного переоснащення вибоїв (діючих та нових), що забезпечує підвищення техніко-економічних показників гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), що є плановою діяльністю яка не справляє значного впливу на довкілля з метою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- привести положення щодо фінансування аварійно-рятувальних служб до вимог статті 23 Кодексу цивільного захисту України;
- врегулювати порядок забезпечення вугіллям на побутові потреби категорій працівників, при зміні форми власності гірничого підприємства або передачі/повернення гірничого підприємства в оренду (концесію) при здійсненні гірничим підприємством діяльності з видобутку вугілля.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

_____ 2023 р.